

ՔԱՐՈՉ ԽՈՄԱԿԱՆ

ԱՆՄԱՀՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ԲՆՅ. ՏԻԼԿԵՐԵԱՆ

ՆԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԸ՝ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԲԱՏՔԻՆ ԿԸ ՊԱՐՏԻ ԻՐ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ՅԱԲԵՐԺՈՒԹԻՒՆԸ

Եթէ Զարիկը՝ հրեաներու Կարմիր ծովէն անցքին եւ Եգիպտոսի գերիշխանութեան լուծէն ազատագրման փօնն է, Յարութեան փառահեղ իրականութիւնը փօնն է հայ ժողովուրդին Քրիստոսի հանդէպ ցուցաբերած ԵՐԱՆՏԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ եւ Իր աստուածութեան:

Առանց Փրկչին սիրոյ եւ հաւարքի յեղափոխութեան, չէինք ունենար ո՛չ ազգային զարթօնք, ո՛չ փառապանծ Ոսկեդարը, ո՛չ Նայ Եկեղեցին, ո՛չ հայ զիրը, ո՛չ հոգեւոր մշակոյթ եւ ո՛չ ա՛յ ազապ ու անկախ Նայաստանը:

Մեր ազգային ու հոգեւոր բոլոր սրբութիւնները անփոխարինելի պարգեւներն են Յարուցեալ Փրկչին հոգեակած Նոր Հաւարքին եւ իր անբարանալկան առաքինութիւններուն:

*

* *

Տիասթափութիւնը, որ կը հետեւի շիջած գեղապնտիլ երազներու եւ հերքուած յոյսերու, մին է մարդկային կեանքին ցուցաբերած ամենադաժան արտայայտութիւններէն:

Ի՛նչ իմաստ ու նշանակութիւն ունի վաղանցուկ կեանք մը, երբ իր խորագոյն եւ մեծագոյն ակնկալութիւնները կը հերքուին ու կը կորսուին պարապութեան մէջ:

Այս փարպամ ու ապերախ րոպէներուն է, որ մարդուն յուսակալուոր հոգին կ'ամպոպի մթին հորիզոններու մէջ եւ կեանքէն ոչինչ կը մնայ իրեն, բայց եթէ կորսուած երջանկութեան մը ողբուկո՞ծը:

Նման յուսահապ կացութեան առջեւ գտնուեցան աշակերտները, երբ խաչին վրա բեռեռեալ քեանս իրենց Տէրը:

Ա՛յ չէին կրնար գօրեալդուիլ ոչ մէկ յոյսով, ամէն ինչ խաւարած ու ամայացած էր իրենց շուրջը եւ իրենց մէջ:

Երկիրը պարտող թանձր մթութենէ վեր ու աւելի, խաւարակոտ գիշեր մը կը փրիւրէր իրենց հոգիներուն մէջ:

Ա՛յ անոնց մարքին ու շրթունքին վրայ կը յամենար հիասթափութիւնը օրուան ու գիշերուան բոլոր ժամերուն:

Չէին կրնար իրենց յիշողութենէն եւ զգայարաններէն վանել չարչարալից ու նուաստացուցիչ տեսարանները:

Ան, որ վստահեցուցած էր, թէ աշխարհի լոյսն էր եւ կեանքը, հիմա՝ կը գտնուէր շիրիմին մէջ անշնչացած:

Ան, որ յայտարարած էր, թե ճանապարհն էր եւ յարութիւնը, հիմա Խաչին վրայ կը ցուցադրէր իր ողորմելի պարտութիւնը:

Եւ գերեզմանաբարը, որ փակեր էր դամբանին դուռը, փակեր էր նոյնպէս խոստացուած արքայութեան դարպասները:

Հիմա՝ ինչ ժառանգ, որ մնաց իրենց Փրկչին մարտիրոսութենէն, անամոքելի վախն էր, որ համագիշերային եւ համացերեկային անձկութիւններով կը չարչարէր իրենց կեանքը:

Այս հիւժիշ մտածումները տարագրած էին իրենց հոգիէն յոյս եւ հաւաքքը եւ կեղծոնական տեղ գրաւած էին թերահաւատութիւնը եւ յուսահատութիւնը:

Այ՛ ոչ մէկ համոզում չէր խրախուսեր գիրենք վերսկսելու նոր կեանք մը: Ներքին իրենց բոլոր կարողութիւնները դադարաւարտուել էին անգործութեան:

*
* *
*

Նոր հաւաքին ջահակիրները Գողգոթայի անմեղ Դաւապարտեալին մէջ տեսան հօգորագոյն մը, որ Իրմէ՛ առաջ յայտնուած չէր ոչ մէկ մարգարէի ու կրօնապետի կեանքին մէջ:

Խաչուած սէրը ազաւարգրեց մեղաւորը մեղքին բռնակալին կապանքներէն եւ շիրակ ու լուսաւոր առաջնորդութիւն փութաւ իր ուղեւորութեան այս անցաւոր աշխարհին մէջ:

Աստուածային սիրոյ զօրութեան առջեւ ջնջուեցաւ մարդուն մտածողութենէն մահուան սարսափը:

Փրկչին մահուան դէմ տարած յաղթութիւնը ամենամեծ ու անհերքելի իրողութիւնն է, որ սթափեցուց մեղաւոր մարդկութիւնը իր դարաւոր թմբիւրէն եւ բացաւ անոր կեանքին ու հոգիին առջեւ իր յաւիտենական հայրենիքին դարպասները:

Քրիստոս՝ եղաւ առաջին յարուցեալը մեռելներէն: Տուաւ մեծ ազդանշանը բոլոր ժամանակներու Իր հաւաքարիմ հետեւորդներուն, որ անմոլար հետեւին Իր լուսաճաճանչ հետքերուն, որպէսզի երանաւէր օր մը իրենց սրբափայլ ճակարկներուն ընդունին յարութեան դափնեպսակը:

Յարուցեալին հետ մեր հոգեկան ընդելուզումով, ոչ փորձութեան հրապոյրը պիտի գայթեցնէ՝ մեզ Անտարանով ջահաւորուած ճանապարհէն եւ ոչ ալ աշխարհային վախերը պիտի անձկութեն մեր կեանքը: Պիտի ապրինք երկրի վրայ յարութեան կեանքը, յարութենէն առաջ:

Նոզիներու անգուգական Առաջնորդը՝ թափուր գերեզման մը թողնելով Իր երեւ, մեր ամենօրեայ կեանքը վերածնց փոխախմբութեան: Եւ փութաւ մեր հողաբոյր կեանքին յաւերժութեան տնտրութիւն, բարձրացնելով մեզ երկրի քաղաքացիութենէն՝ երկնաքաղաքացիութիւն:

Ոչ մէկ ժամանակ մահը Քրիստոսի համար վախճան մը չեղաւ: Այլ՝ մահուան մէջ անգամ շարունակուեցաւ Իր կեանքը:

Ան՝ այլևս փառաց թագաւորն է, ողջ ու վախճանած արդարներուն եւ ամէն ժամանակի Իր հաւաքարիմ հետեւորդներուն:

Իր պտակն է Եկեղեցին, Իր մարմնին պնդամենն են քրիստոնեայ աշխարհին միլիոնաւոր հաւարացեալները:

Խաչը բերաւ յարութիւնը, խաչէն ծնաւ անմահութիւնը եւ խաչը դարձաւ մեղքին դէմ մղուած ու շահուած յաղթութիւններուն խորհրդանիշը:

Շարքեր կ'ուզեն Յարութիւնը, բայց կ'ուզեն, առանց խաչի զոհողութեան: Փրկութիւնը կ'ուզեն, բայց Փրկիչը չեն ուզեր:

Խաչին վրայ ամենաբարձր սէրը հանդիպեցաւ սեւ ուժերու գազանային կիրքերուն եւ յաղթեց:

Ամէն հայ հաւարացեալ, որ Յարուցեալին հաւարքով կ'ապրի, չի մոլորիր ճշմարտութենէ ու չի սրտերածեր իր յոյսերուն հեռանկարը:

Աշակերտները ոչ միայն չվախեցան խաչեալ եւ թաղեալ Քրիստոսը բարոզել, այլ Յարուցեալին Անբարանի սիրոյն ողջակիզեցին իրենց կեանքն անգամ:

Քրիստոս իր յարուցած սիրոյ յեղափոխութեամբ, յաղթական է, ոչ թէ այս վաղանցուկ կեանքին պզգիկ պարմութեան մէջ հերոսացած մահկանացուներու նման, այլ՝ յաղթական է յափտեաններու մէջ իր յանրժալոյս փառքով:

*

* * *

Պեպրոս եւ Յուդա

Կ'ուզեն Տէրը ուրացող այս երկու մեղապարտներուն փարբերութիւնը բացայայտել: Տարբեր շարժառիթներ կը մղէին մէկը եւ բոլորովին հակասական պարճառներ միւսը: Տարբեր հոգեկան աշխարհ մը կը բարացուցէր մէկը եւ փարբեր խաւարակոտ աշխարհ մը միւսը:

Պեպրոս անկումէն ետք կը գտնէ զոջումի ու փրկութեան ճանապարհը եւ Յուդան կը գահավիժի մեղքին անդնդախոր վիհին մէջ:

Երկուքն ալ կ'ընդունին ու կը խոստովանին իրենց մեղապարտութիւնը: Մէկը կը զոջայ ու կը փրկուի եւ միւսը ինքզինք կը կախէ ու կը կորսուի:

Առիթները, որ մոլեցուցան երկուքին, նոյնն էին:

Յիսուսի վստահութիւնը Յուդային հանդէպ բացառիկ էր: Կրնամ ըսել միւս աշակերտներէն աւելի, որովհետեւ անոր յանձնած ու վստահած էր գանձապահութեան պաշտօնը:

Տէրը չբացառեց Յուդային ներկայութիւնը վերջին ընթրիքին, գիտնալով հանդերձ, որ գաղտնիքներ կը սաղմնաւորուէր Իր դէմ դաւաճանութիւնը:

Յիսուս լուաց անոր ուրբերը, որ՝ քակաւ ետք, պիտի վազէր ու մարներ Վարդապետը հրեայ իշխանութիւններուն:

Յիսուս կը սիրէր Պեպրոսը, համառոյն չափով կը սիրէր նաեւ Յուդան: Որքան կ'ուզէր առաջինին փրկութիւնը, նոյնպէս կ'ուզէր երկրորդին փրկութիւնը:

Պեպրոս մեղանցն երիցս ուրացումով Ոսուցիչը: Բայց Քրիստոս չթողոյց գայն անկեալ վիճակի մէջ:

Վերջին ընթրիքին՝ Յիսուս ջանաց կանխել Յուդայի դաւաճանութիւնը, Իր ներողամտութեան ակնարկը փարածելով երկուքին վրայ:

Պնտրոս զգաստացաւ, գղջաց ու լացաւ, բայց Յուդան մնաց անխղճահար ու կարծրասիրտ:

Ապերախութիւնը յաջողապէս կտարեց իր անիծեալ դերը եւ Յուդայի թունալից համբոյրով Յիսուս յանձնուեց իր ռիսերիմ թշնամիներուն ձեռքը:

Այսօր փարուան մեծագոյն օրն է եւ մեծագոյն փօսը Քրիստոսի Աստուածութեան:

Պարփաւոր ենք ազգովին մեր խորագգած երախտագիտութիւնը վերընծայել ԱՆՈՐ, որ փրկեց հայուն հոգին ու մարմինը ճակատագրական փորձութիւններէ, մշտնջենաւորելով Հայ Ազգին ու Հայրենիքին գոյապետումը երկրի վրայ ու երկնքի մէջ: